

Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља

Ниш

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СА
ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ ЗА
2024. ГОДИНУ**

Садржај извештаја о раду за 2024. годину:

1. Улога Сигурне куће у заштити жена и деце жртава породичног насиља
2. Активности Сигурне куће у заштити жена жртава насиља
3. Превентивне активности установе и рад на подизању свести о проблему насиља у породици
4. Проширење делатности установе
5. Саветовалиште за децу жртве насиља
6. Превентивне активности установе усмерене на заштиту деце од насиља
7. СОС Дечија линија Ниш "Делини"
8. Учешће стручних радника установе на Међународним конференцијама
9. Финансијски извештај

1. Улога Сигурне куће у заштити жена и деце жртва породичног насиља

Насиље у породици представља сваки облик физичког, психичког, сексуалног, економског или другог поступања једног члана породице према другом, које може довести до повреде, патње, угрожавања достојанства, телесног или душевног интегритета, као и до осећаја страха и несигурности.

Насиље у породици оставља дубоке и дуготрајне последице на све чланове породице, не само на директну жртву већ и на децу. Углавном смо свесни физичких повреда, међутим психичке последице могу бити теже и дуготрајније од физичких повреда. Најчешће психичке последице код жртве насиља су: осећај страха, напетост, немир, губитак самопоуздања, депресија и анксиозност.

Иако само постојање Сигурне куће за жене и децу жртве породичног насиља подразумева и постојање озбиљног проблема у друштву, који је присутан у читавом свету, степен развоја једног друштва мери се по томе на који начин се оно кроз стратешка и

институционална решења бори за пуно остваривање права свих његових чланова, а пре свега оних најрањивијих категорија као што су жене и деца жртве породичног насиља.

Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља Ниш доступна је сваког дана 24 часа. Ова установа је ту да у ситуацији акутног насиља прихвати и пружи уточиште свакој жени жртви насиља.

У 2024. години у нишкој Сигурној кући за жене и децу жртве породичног насиља на смештају је било укупно 89 корисника, од чега 42 жене и 47 деце. Број је приближно исти у односу на претходну 2023 годину када је на смештају било 95 корисника (45 жена и 50 деце). Број корисница у установи се значајно смањује од ступања на снагу Закона о спречавању насиља у породици 2017 године.

Што се тиче података из 2024 године:

- Свака жена без обзира на године може бити жртва насиља. У 2024. години најмлађа корисница која је боравила у установи имала је 19 година, а најстарија 74 године.

- Од укупног броја корисница које су биле смештене у установи, 57% њих је боравило са децом у Сигурној кући.
- Од укупног броја 68% корисница било је из урбаних средина, док је 32% из руралног подручја.
- У 80% случајева насилна особа је био партнер, док су у осталим случајевима то били остали чланови породице (отац, брат, мајка).
- Насиље се најчешће догађало у кући (91%) док се у осталих 9% случајева насиље догодио на улици.
- Што се тиче облика насиља, најзаступљеније је било психолошко насиље, у свих 100% случајева. Физичко насиље претрпело је 83% корисница.
- Кориснице које су боравиле у установи насиље су трпеле од пар месеци па до више од 20 година.
- Приликом пријема у установу, 44% корисница имало је евидентиране телесне повреде.
- У 51% деца су индиректно била изложена насиљу тако што су посматрала насиље које мајка трпи, а у 29% случајева деца су била директно изложена насиљу.

Све време боравка у установи кориснице су имале приступ здравственој заштити али су им пружане и друге врсте помоћи и подршке као што су: психолошка, правна подршка као и помоћ у економском оснаживању.

2. Активности Сигурне куће у заштити жена жртва насиља

У 2024. години **психолошка помоћ** жртвама била је фокусирана на групни и индивидуални рад са циљем:

- повећања базичне психолошке сигурности жртвама,
- подизања самопоуздања и самопоштовања и веровање у личне потенцијале и вредности,
- ублажавање осећаја кривице што је напустила насилника,
- мењање когнитивних ставова жртве да је жена дужна да трпи,
- проналаска опција за самостални живот без насиља,
- -анализа снага и тешкоћа жртве у актуелним породично-срединским условима.

У почетној фази рада са корисницама, фокус је на психолошкој стабилизацији. Након што се постигне стабилност и

обави опсервација, кориснице започињу рад на себи, како кроз индивидуалне сесије, тако и кроз учешће у групним радионицама. У овим радионицама имају прилику да размењују искуства, стекну нова знања и развију различите вештине.

Групе радионице које су реализоване током 2024. године биле су различитог типа – едукативне, искуствене и креативне.

Главни циљеви ових радионица били су:

- Усавршавање комуникацијских вештина
- Јасно и конкретно изражавање личних потреба, ставова и емоција
- Постављање здравих граница у међуљудским односима
- Разумевање и управљање интерперсоналним релацијама
- Доследност у васпитању деце
- Разумевање различитих родитељских стилова
- Изградња здраве емоционалне везаности
- Подршка у стварању позитивне породичне атмосфере
- Разумно управљање личним финансијама
- Упознавање са интернет платформама за запошљавање
- Пракса реалног интервјуа са потенцијалним послодавцем

Креативне радионице омогућиле су корисницама да открију своје уметничке таленте, правећи пињате, лутке, новогодишње украсе и примењујући технику декупажа.

Искусствене радионице су корисницама пружиле прилику да деле своја осећања, анализирају своје реакције и обрасце понашања, као и да размењују искуства. Ове радионице су им помогле да смање осећај кривице, побољшају самопоуздање и развију позитивнију слику о себи. После учешћа у овим радионицама, примећена је већа отвореност корисница према новим решењима.

Деца која су боравила у установи са својим мајкама била су, на различите начине, изложена насиљу. Са циљем да се помогне у превазилажењу последица претпљених траума, за њих су организоване едукативне и креативне активности. Педагози установе су свакодневно организовали различите врсте активности за децу. Са млађом децом радило се у играоници, док се старијој деци помагало у изради домаћих задатака и учењу школског градива. Поред тога, стручни радници установе били су у сталном контакту са школама које су деца похађала.

У 2024. години, корисницама је пружена и **правна помоћ** у сарадњи са Центрима за социјални рад.

Такође, обезбеђена им је помоћ у решавању административних питања као што су регулација личних докумената и остваривање права у оквиру система социјалне заштите.

Осим основних активности, Сигурна кућа је током 2024. године континуирано пружала подршку женама које су жртве насиља, а које нису боравиле у установи. Оваква врста помоћи пружана је путем телефонских саветодавних разговора.

3. Превентивне активности установе и рад на подизању свести о проблему насиља у породици

Паралелно са редовним активностима установе које подразумевају заштиту и збрињавање као и рад на психолошком и економском оснаживању жртава установа је активно радила на подизању свести о проблему насиља у породици организујући трибине, предавања и округле столове.

У циљу обележавања Дана сећања на жене жртве насиља, Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља организовала је округли сто под називом "Зауставимо фемицид ". Учесници округлог стола били су представници Основног суда, Јавног тужилаштва, Центра за социјални рад и активисти удружења грађана. Током дискусије разматрани су различити аспекти насиља над женама, укључујући подршку жртвама, превенцију насиља, правне оквире и важност промоције сигурних и здравих односа у друштву.

Поводом **обележавања Међународног дана борбе против насиља над старијима** у сарадњи са Колом српских сестара **организовала округли сто под називом "Старост без страха"**. На округлом столу дискутовало се о старости као фази животног циклуса, врстама насиља над старим особама, ризицима за настанак насиља и начинима превазилажења. На округлом столу **презентовани су резултати истраживачког рада** стручних радника нишке Сигурне куће на тему **"Насиље над старима"** које су спроведени у циљу идентификовања ставова и перцепција грађана Ниша о проблемима старих.

С обзиром на озбиљност проблема и теже последице које насиље носи, од изузетне је важности подићи свест не само старијим особама, већ и широј популацији, о природи насиља над старима, различитим облицима насиља, знаковима који указују да се оно дешава, факторима ризика, као и препорукама за старије особе о томе како да га спрече и како да поступе када се суоче с насиљем.

Поводом **обележавања 25. новембра, Међународног дана борбе против насиља над женама** Сигурна кућа је организовала **трибину под називом "Сигурност почиње код куће"**. На трибини су учествовали представници институција које се баве заштитом жена жртава насиља, међу којима су Центар за социјални рад, Тужилаштво, Виши суд и Дом здравља. Истакнуте су кључне поруке о значају мултисекторске сарадње у

пружању заштите женама жртвама насиља. Такође, наглашено је да је правовремена реакција свих институција кључна за спречавање даљег насиља и обезбеђивање сигурности жртава. Трибина је завршена апелом грађанима да препознају насиље у својој околини и да га пријаве, јер борба против насиља захтева заједнички ангажман читаве заједнице.

Активности су биле медијски пропраћене с циљем подстицања друштва на апсолутну неприхватљивост насилног понашања, као и на информисање потенцијалних жртава насиља о институцијама које им могу пружити неопходну помоћ и заштиту.

4. Проширење делатности установе

Нове услуге

Свесни озбиљности проблема насиља над децом и вођени посвећеношћу њиховој заштити, стручни тим Сигурне куће препознао је потребу за додатном подршком деци и младима из града, што је довело до отварања нових услуга:

- **Саветовалиште за децу жртве насиља и**
- **СОС телефон за децу и младе.**

Саветовалиште за децу жртве насиља у Нишу је прво и за сада једино Саветовалиште тог типа у Србији.

Након Београда и Ниш је услугу СОС телефона за децу и младе под називом **"ДЕЛИНИ"** што је скраћеница за Дечија линија Ниш.

Отварање Саветовалишта и СОС телефона за децу и младе представља велики корак за град Ниш у пружању свеобухватне подршке деци и младима који се суочавају са различитим проблемима.

5. Саветовалиште за децу жртве насиља

С обзиром на значај ране идентификације и третмана деце и адолесцената који су преживели трауматска искуства, као и на важност укључивања деце која нису смештена у установи, али су претрпела било који облик насиља или трауматског искуства, отворено је прво и за сада једино Саветовалиште овог типа у Србији. Упутни орган је Центар за социјални рад.

У 2024. години у Саветовалиште је упућено 1500 деце која су била укључена у психотерапијски третман. Од наведеног броја, 60% су девојчице, а 40% дечаци.

Највећи број деце (60%) били су ученици нижих разреда основне школе (од 1. до 4. разреда), 20% су били ученици виших разреда основне школе (од 5. до 8. разреда), 13,3% су ученици средње школе, и у 6,7% су то била деца предшколског узраста.

У највећем броју случајева (80%) деца су долазила на третман у пратњи мајке, а у 20% случајева је био укључен и други родитељ. Што се тиче облика насиља најзаступљеније је било породично насиље (80%), у 13,3% деца су претрпела и насиље у породици и вршњачко насиље, док се у 6,7% случајева, радило о вршњачком насиљу.

У Саветовалишту је до краја 2024. године било реализовано укупно 183 сеанси.

Пружана је когнитивно бихејвиорална психотерапија фокусирана на трауму. Иако је препоручени број сеанси 25, по потреби је третман био и продужен. Овај вид терапије подразумевао је индивидуални рад са дететом, као и подршку и саветовање родитеља, уз заједничке сеансе детета и родитеља.

Учешће једне доследне и поуздане родитељске фигуре у третману је веома важно, те је у психотерапијски процес све време био укључен и родитељ. Родитељска емоционална реакција на трауму детета је најснажнији предиктор исхода третмана детета, те је истовремено и родитељима пружана подршка.

Пре почетка третмана обављена је стручна процена са циљем утврђивања да ли и у којој мери дететове реакције након доживљеног трауматског искуства ометају његово свакодневно функционисање. Индивидуалним приступом сваком детету било је утврђено шта је детету потребно како би лакше пребродило искуство трауме.

Главни циљеви третмана били су:

- смањење учесталости симптома,
- ублажавање интензитета симптома,
- интеграција трауматског искуства.

Уз опште циљеве, третмани су били вођени и циљевима које је само дете постављало.

Поред тога, терапија је била усмерена на побољшање родитељске подршке детету, као и на унапређење родитељских вештина и комуникације између родитеља и детета.

Третман се састојао од 9 компоненти које су подељене у 3 фазе:

I Фаза стабилизације обухватала је следеће компоненте:

- Психоедукација,
- Вештине родитељства,
- Релаксација,
- Вештине афективне модулације,
- Вештине когнитивне обраде.

II Фаза креирања траума наратива и процесуирања трауме:

- Развој траума наратива и процесуирање трауме.

III Фаза интеграције и консолидације обухватала је следеће компоненте:

- Ин виво градуирано излагање,
- Заједничке сеансе родитеља и детета,
- Повећање сигурности.

6. Превентивне активности установе усмерене на заштиту деце од насиља

У 2024. години, Саветовалиште за децу жртве насиља организовало је велики број превентивних активности усмерених на подршку и заштиту деце, као и на подизање свести о значају превенције насиља над децом.

Међународни дан борбе против вршњачког насиља – **Дан розе мајица**, Саветовалиште за децу жртве насиља Ниш обележило је одржавањем радионица за ученике трећег и петог разреда Основне школе "Свети Сава". Теме радионица биле су: емпатија и ненасилна комуникација. Ове радионице, које се фокусирају на насиље међу вршњацима, од суштинске су важности за развијање свести о проблему и подстицање емпатије међу ученицима.

Поводом обележавања Међународног дана борбе против насиља над децом, Саветовалиште за децу жртве насиља расписало је **литерарни конкурс на тему "Лепу реч не штеди, насиље победи"**. Конкурс је био намењен ученицима од четвртог до осмог разреда. Учешће у конкурс ушло је 7 школа. Било је укупно пријављених 48 радова.

Међународни дан борбе против насиља над децом, 19. новембар Саветовалиште за децу жртве насиља Ниш обележило је организовањем догађаја на којем су представљени најбољи радови из конкурса "Лепу реч не штеди, насиље победи". Деца су кроз радове на креативан начин изразила своје ставове и препоруке о проблему насиља, а најуспешнији радови су награђени књигама и прочитани пред публиком.

У 2024.године представници Саветовалишта за децу жртве насиља организовали су и **одржали психоедукативне радионице у 15 основних и средњих школа града Ниша.**

Превентивне интерактивне радионице стручни радници Саветовалишта за децу жртве насиља одржали су у следећим школама

- Ош "Учитељ Таса",
- Ош "Радоје Домановић",
- Ош "Свети Сава",
- Ош "Десанка Максимовић" Чокот,
- Ош "Вожд Карађорђе" Матејевац,
- Ош "Вук Караџић",
- Ош "Његош",
- Ош "Ђеле кула",
- Ош "Цар Константин",
- Ош "Бранислав Нушић - Доња Трнава и
- Ош "Први мај" Трупале,

- гимназија "Светозар Марковић",
- медицинска школа "Др Миодраг Лазић".

Радионицама су обухваћене теме које се односе на ментално здравље и емотивне изазове са којима се деца и млади суочавају: вршњачка комуникација, дигитално насиље, развој емпатије, различите животне ситуације и проблеми са којима се деца и млади сусрећу, важност менталног здравља и корисност саветодавних услуга као и где потражити помоћ за своје проблеме.

Добра сарадња са наставницима и стручним радницима школе као и заинтересованост ученика показује да су ове теме веома важне и да је неопходно о њима разговарати.

Такође, циљ одржавања ових радионица у школама био је да се деци представе релевантни ресурси, попут СОС Дечје линије Ниш, која је ту за њих у кризним ситуацијама. Упознавање са овим ресурсима омогућава младима да се осећају сигурније, знајући да имају коме да се обрате кад им је помоћ потребна, без страха од осуде или неприхватања.

7. СОС Дечија линија Ниш "Делини"

Деца као и одрасли могу имати различите проблеме. Ти проблеми могу да се односе на проблеме са учењем, самопоштовањем, усамљеношћу, тугом, проблеме унутар породице (развод родитеља, насиље у породици, губитак у породици). Често се дешава да дете мисли да га нико не разуме и да су његови проблеми, мисли или емоције небитни и неприхваћени што може нарушити дететово самопоуздање и довести до осећаја беспомоћности. Управо из тог разлога почетком 2024. године установа је отворила још једну нову услугу Саветодавну дечију линија под називом „Делини“ што је скраћеница за Дечија линија Ниш. Стручни радници установе завршили су акредитовани програм Републичког завода за социјалну заштиту за дечије телефонске саветнике.

Дечија линија Ниш је услуга телефонског саветовања која деци и младима омогућава да добију саветодавну подршку путем бесплатног позива на број 0800 000 803, сваког радног дана од 08 до 15 часова, ако се нађу у околностима у којима су им угрожена права или у било којој другој ситуацији, када осете потребу за разговором са компетентном поверљивом особом. Циљ рада Дечије линије је да понуди деци и младима саветодавни разговор који је пун поштовања, вредновања и

прихватања и који укључује могућност да дете изрази и истражи своје мисли, осећања и акције.

Ова линија нуди сигурност, разумевање и заштиту сваком детету или младој особи која то тражи без обзира на проблем у вези са којим се обраћа. СОС линија пружа емоционалну подршку, помажући деци да науче како да се носе са различитим емоцијама, као што су страх, туга, анксиозност или љутња.

Сваки позив је анониман, а основно начело и принцип према коме линија функционише јесте поверљивост.

Оно што дечији саветник ради је да

- Активно слуша шта дете каже,
- Прихвата шта дете каже,
- Помаже детету да разуме своја осећања,
- Проверава да ли дете има довољно информација да би донело одлуку,
- Помаже детету да разуме проблем због ког је назвало,
- Пита дете шта жели да промени и
- У зависности од проблема, од година детета, ситуације, особа које су му доступне, саветник разговара са дететом о опцијама за решавање проблема.

Хуманост једног друштва огледа се у томе како брине о деци. Понекад један разговор са стручним лицем може довести до тога да се деца осећају боље, сигурније, да знају да је ту неко за њих.

СОС дечија линија је важан ресурс за очување добробити деце и пружа сигуран простор за њихов емоционални израз.

8. Учешће стручних радника установе на Међународним конференцијама

Учешће на Међународним конференцијама које се баве заштитом жене и деце важно је из више разлога јер омогућава да стручњаци из различитих земаља размене знања о ефикасним методама заштите жртава, приступима у раду и најбољим праксама које дају добре резултате.

Представници нишке Сигурне куће су у 2024.години узели учешће на више Међународних конференција.

На Међународној конференцији под називом "Озбиљни облици насиља-систем залеђен траумом" стручни радници установе презентовали су рад на тему **"Иновативне услуге за заштиту и подршку деци жртвама насиља"** којим су представили рад за сада првог и јединог у Србији, Саветовалишта за децу жртве насиља Ниш.

Посебно важно учешће било је **на Међународној регионалној конференцији "Уједињени против насиља на Западном Балкану"** одржаној у Скопљу на којој је директорка установе представила функционисање нишке Сигурне куће, константан рад на превенцији насиља над женама и децом, као и програме економског оснаживања жена жртава насиља, које могу да послуже као модел за регионалне иницијативе које теже истом

циљу: стварању сигурног окружења и трајног излаза из круга насиља за све жене жртве насиља. Веома је важно истаћи да је нишка Сигурна кућа на овој конференцији на којој су учешће имале земље Западног Балкана посебно похваљена и наведена као пример добре праксе које би и друге Сигурне куће могле да спроведу.

На Међународној конференцији "Деца у ризику одрастања-данас заштићено дете, сутра одрастао човек" психолог установе представила је рад Саветовалишта за децу жртве насиља.

На XIV Међународној конференцији Виктимолошког друштва Србије под називом "Брига о жртвама и путеви ка опоравку" представљене су нове услуге Сигурне куће намењене деци. Током излагања директорка и терапеут установе говориле су о улози Саветовалишта за децу жртве насиља Ниш у заштити, превенцији и третману деце која су претрпела различите облике насиља.

На конференцији "Глас против насиља" директорка Сигурне куће је била излагач. Пројекат је подржан од стране Кабинета министарства за координацију активности у области родне равноправности, спречавања насиља над женама и економског и политичког оснаживања жена. Тема конференције била је превенција вршњачког насиља. Директорка установе представила је активности које установа спроводи у основним и

средњим школама града Ниша у циљу спречавања вршњачког насиља.

Сва учешћа на Међународним конференцијама на којима је представљен рад нишке Сигурне куће оцењен је као иновативни и похваљен као пример добре праксе, додатно потврђује квалитет и значај рада ове установе. Признања и похвале за иновативност указују на то да су приступи и методе рада наше установе препознати као ефективни и корисни у заштити жена и деце, што додатно јача углед нишке Сигурне куће.

Признање од стране стручне јавности подстиче стручни тим установе да настави са иновацијама, развојем нових услуга и унапређењем постојећих пракси.

Оваква признања показују да је наш приступ заснован на стручном знању, посвећености и одговору на реалне потребе жена и деце жртава насиља, чиме се ствара стабилан и ефикасан систем подршке како на локалном тако и на ширем нивоу.

9. Финансијски извештај

Буџет за 2024.годину сачињен је у укупном износу од 42.333.000,00 динара, од тога планирана средства из буџета Града Ниша у износу од 39.703.000,00 динара и средства из сопствених прихода у износу од 2.630.000,00 динара.

Укупни расходи и издаци у 2024.години износе 25.879.554,11 динара.

Сва пренета средства су наменски утрошена.

Директор

дипл. психолог Соња Шћекић